

આંક :૧ લગત હુકમ

કેસનો પ્રકાર :- ધી ગુજરાત પ્રોહીબીશન એક્ટ કલમ-૬૬(૧)(બી) / ૬૫(એ)(એ)

(૧) સદર કામે કેસનું પ્રોસીડીંગ ધ્યાને લેતાં આરોપી સામે ધી ગુજરાત પ્રોહીબીશન એક્ટ કલમ-૬૬(૧)(બી), ૬૫(એ)(એ) બીનપ્રોફેશનલ માઈનોર કવોન્ટીટી લીકર કબજાનો કેસ છે.

કેસોના ઝડપી નિકાલ તથા પુનઃ મુલ્યાંકન સંબંધે નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ તરફથી અવારનવાર જુના તથા "ડેડવુડ" પ્રકારના કેસોનો નિકાલ કરવાની કામગીરી સંબંધે આદેશો કરવામા આવેલ છે. જે અનુસંધાને હાલના આ કેસની રેકર્ડની હકીકતો જોતા આ કામે આરોપી/આરોપીઓ ઉપર વોરંટો બજતા નથી. આરોપી/આરોપીઓ ઉપર વારંવાર આ અદાલત તરફથી પ્રોસેસ કાઢવામાં આવેલ છે, જે બજે કે વગર બજે પણ પરત આવેલ નથી. જે સંબંધે અદાલત તરફથી અવારનવાર પોલીસ એજન્સીને અન્ય કેસોમા પણ ખુલાસા પુછવામા આવેલ છે. જે સંબંધે પોલીસ એજન્સી ધ્વારા પણ બજવણી થઈ શકે તેમ ન હોવાની હકીકતો જણાવેલ છે. ફરીયાદપક્ષ આરોપીઓને અદાલત સમક્ષ હાજર કરી શકેલ નથી.

સદર કામે કેસોનો ભરાવો જોતાં હાલનો કેસ પેટી ઓફેન્સમાં પડતો હોય અને ગંભીર પ્રકારનો ગુનો ન હોય અને આરોપીની હાજરી પ્રોશીક્યુશન ધ્વારા સુનીશ્ચીત થતી ન હોય અને આરોપીના કોઈ વેરએબાઉટ ચોક્કસ મળી આવતા નથી.

જે સંબંધે નામદાર બોમ્બે હાઈકોર્ટનો ચુકાદો Mulchand Motilal Raka v The State of Maharashtra & Anr. 1996(2) Crimes 177 (Bom) ધ્યાને લેતા તેમા ઠરાવેલ છે કે, Section 258 of the Code which empowers to stop the proceedings in certain cases is intended to meet with certain situations, where the presence of accused persons cannot be secured or presence of any important witness cannot be secured by the prosecution, which is necessary for the trial of the case. Therefore, where the Magistrate does not find it possible to dispose of the matter by adopting normal procedure contemplated by the Code for one reason or other as herein above stated, in such situation it would be open to the Magistrate to stop further proceedings of the case. Section 258 of the Code can be

resorted to where the special or unusual circumstances exist, such as non-appearance of the accused before the Court for considerable time or of the important witness of the prosecution, which make it difficult or impossible for the Magistrate to proceed with the case in normal way.

નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે AIR 2012 SC 3217 Hon'ble Judges:H.L.Dattu and Chandramauli Kr.Prasad JJ. Ranjan Dwivedi Versus C.B.I., Through Th4e Director General with Ac. Sudevananda Avadhuta Versus C.B.I., Through The Director General ના ચુકાદામા ઠરાવેલ છે કે ક્રિમીનલ કોર્ટોએ ઉચિત કેસોમા ક્રિ.પ્રો. કોડ ક. ૨૫૮, ૩૦૯, ૩૧૧ ના પાવર્સ ન્યાયના હિતમા વાપરવા જોઈએ, જેમા નામદાર એપેક્ષ કોર્ટે ઠરાવેલ છે કે, The criminal courts should exercise their available powers, such as those under Sections 309, 311 and 258 of the Code of Criminal Procedure to effectuate the right to speedy trial. A watchful and diligent trial Judge can prove to be a better protector of such right than any guidelines. In appropriate cases, jurisdiction of the High Court under Section 482 CrPC and Articles 226 and 227 of the Constitution can be invoked seeking appropriate relief or suitable directions as per procedure under the Code, the provisions of section 258 of Code can be resorted to.

આ જ સબંધે નામદાર મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટનો ચુકાદો State of M.P., Appellant v. Kalu Thawar and another, Respondents. ધ્યાને લેતા તેમા ડિવિઝન બેન્ચે ઠરાવેલ છે કે Police must always remember that it has a duty to the Court and they cannot just send a challan and think that the rest will be done by the court.

- (૨) વધુમાં ભારતીય ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ 170 ની જોગવાઈ પણ વાંચવી ખૂબ આવશ્યક છે જે નીચે મુજબ છે.

Section 170 : Cases to be sent to Magistrate when evidence is sufficient.

(1) If, upon an investigation under this Chapter, it appears to the officer in charge of the police station that there is sufficient evidence or reasonable ground as aforesaid, such officer shall forward the accused

under custody to a Magistrate empowered to take cognizance of the offence upon a police report and to try the accused or commit him for trial, or, if the offence is bailable and the accused is able to give security, shall take security from him for his appearance before such Magistrate on a day fixed and for his attendance from day to day before such Magistrate until otherwise directed.

આ કલમમાં એવું સ્પષ્ટ રીતે જણાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તપાસ કરનાર અમલદારને તેની તપાસ પૂરી થાય અને આરોપી સામે પૂરતો પુરાવો છે તેવું જણાય ત્યારે તપાસ કરનારા અમલદારે આરોપીને સાથે રાખીને કોર્ટમાં રજૂ કરવાનો હોય છે અહીં પોલીસ દ્વારા ચાર્જશીટ રજૂ કરવામાં આવી પરંતુ આરોપીની કોર્ટ સમક્ષ હાજર રાખવામાં આવ્યો નથી અને આરોપીને હાજર રાખવા માટે વારંવાર પ્રોસેસ ઈશ્યુ કરવા છતાં આરોપીને તપાસ કરનાર અમલદાર હાજર રાખી શક્યા નથી. આમ સી.આર.પી.સી. કલમ-૧૭૦ મુજબનું પણ પાલન કરવામાં આવ્યું નથી.

- (૩) વધુમાં પ્રોહીબિશન કાયદાની કલમ ૧૧૬(સી) ની જોગવાઈ પ્રમાણે જ્યારે આવો કોઈ પણ પ્રોહીબીટેડ મુદ્દા માલ આવે ત્યારે આ મુદ્દામાં મળી આવ્યા પછી તરત જ તેને એક્સેસએલ કચેરીમાં તપાસ માટે પૃથ્થકરણ માટે મોકલવું આવશ્યક છે. જો આ રીતે મોકલવામાં આવ્યું ન હોય તો તે માન્ય ગણી શકાય નહીં અહીં પ્રોહીબીશન કાયદાની કલમ 116-C વાંચવી જરૂરી છે જે નીચે મુજબ છે.

116 C. It shall be the duty of the Prohibition Officer or the Police Officer who has seized any liquor to forward immediately without any loss of time the sample of the same to the Forensic Science Laboratory of the State for detailed analysis report.

આમ, આરોપી પાસેથી મળી આવેલું પ્રવાહી પ્રોહીબીટેડ એટલે કે, દારૂ હતો તેવું દર્શાવવા માટે ફોરેન્સિક તપાસ થવી જરૂરી હતી પરંતુ તે બાબતનો કોઈ પણ દસ્તાવેજી પુરાવો પોલીસ દ્વારા રજૂ કરેલા ચાર્જશીટ સાથે સામેલ રાખેલો નથી. તે સંજોગોમાં આરોપી મળી આવે તો પણ આરોપી સામે તહોમતનામું ફરમાવી શકાય તેટલો પર્યાપ્ત પુરાવો નથી.

- (૪). આ તબક્કે ફોજદારી કરેલી હતી સંહિતાની કલમ - ૨૩૯ વાંચવી જરૂરી છે જે નીચે મુજબ છે.

239. When accused shall be discharged.—If, upon considering the police report and the documents sent with it under section 173 and making such examination, if any, of the accused as the

Magistrate thinks necessary and after giving the prosecution and the accused an opportunity of being heard, the Magistrate considers the charge against the accused to be groundless, he shall discharge the accused, and record his reasons for so doing.

(પ) વધુમાં એક એવો સંજોગ પણ ધ્યાન પર આવ્યો છે કે જે ફરિયાદપક્ષના કેસ ઉપર વ્યાજબી શંકા ઉત્પન્ન કરે. આ કેસનું રેકૉર્ડ જેને લેતા આરોપી સામે એવો આરોપ છે કે તેના કબજા માંથી દારૂ મળી આવ્યો. પોલીસ દ્વારા આ કેસની ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી છે. ફરિયાદ પક્ષના કેસ પ્રમાણે આ કેસમાં આરોપી જ્યાં મળી આવ્યો ત્યાં પ્રથમ પંચનામું કરવામાં આવ્યું અને ત્યારબાદ પોલીસ દ્વારા આ કેસની ફરિયાદ નોંધવામાં આવી પરંતુ ફરિયાદમાં ક્યાંય પણ પંચોના નામ લખવામાં આવેલા નથી સામાન્ય રીતે જ્યારે પંચનામું પ્રથમ થયું હોય અને ફરિયાદ પછીથી દાખલ કરવામાં આવી હોય ત્યારે ફરિયાદ દાખલ કરતી વખતે પંચોના નામ ફરિયાદ આપનારને ખબર જ હોય તેમ છતાં પંચોના નામ ફરિયાદમાં લખ્યા નથી. જે ફરિયાદપક્ષ ના કેસ ઉપર વ્યાજબી શંકા ઉત્પન્ન કરે છે. આમ, જ્યારે એવી પ્રબળ સંભાવના ઉત્પન્ન થતી હોય કે જે આરોપી નિર્દોષ હોવા તરફ પ્રેરતી હોય તો તેનો લાભ આરોપીને મળી શકે. તેથી પણ આરોપીને કલમ-૨૩૯ સીઆરપીસી મુજબ ડીસ્ચાર્જ કરવા જોઈએ તેમ માનુ છું.

ઉપરોક્ત દર્શાવેલા કારણોસર આરોપી સામે આ ગુનાની ઇન્સાફી કાર્યવાહી માં તહોમતનામું ઘડવા જેટલો પુરાવો ન હોય તથા ફરિયાદ પક્ષ આરોપીને હાજર રાખવામાં પણ નિષ્ફળ રહ્યા છે તે સંજોગોમાં નીચે મુજબનો આખરી હુકમ કરું છું.

:: આખરી હુકમ ::

- આ કામના આરોપીને બિનતહોમત છોડી મુકવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.
- આ કામે કબજે લીધેલ મુદ્દામાલનો અપીલ સમય વિત્યે નિયમોનુસાર નાશ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

અમદાવાદ.
તા. ૯/૦૩/૨૦૨૪

V G Rana
Additional Chief Metropolitan Magistrate,
Court No.23. GJ00964